Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον. — Τιμὴ φύλλου δρχ. 50

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ
Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932).
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ 1945:
Διὰ τοὺς ὀκτὼ μῆνας (Μάϊος-Δεκέμβριος) Δρ. 1300. Κατὰ τετραμηνίαν Δρ. 700. Κατὰ φύλλον Δρ. 50.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΙ' ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Ἀπροσώπως: «Πρὸς τὸ περιοδικὸν «Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου, ἀριθ. 28 — Ἀθήνας». Τηλέφ. 55.536

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟ 1879
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ († 1941)

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ { ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΡΑΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ 1945
ἐξαιρετικῶς, ἐπειδὴ ἀρχίζει τὸν Μάϊον, θὰ περιλάβῃ φυλλάδια, δωδεκασέλιδα ἢ ὀκτασέλιδα, ὀκτὼ μόνον μηνῶν.

Παλαιοὶ Τόμοι, ἄρτιοι, τιμῶνται ἀπὸ δρ. 1500 ἕκαστος καὶ ἄνω.—Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ κατὰ φύλλον ἀποκτᾷ προνόμια συνδρομητοῦ λαμβάνων ψευδώνυμον δι' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ πληρωμῇ δρ. 200

Περίοδος Γ'. — Τόμος 1ος — *Ἀθῆναι, 28 Ἰουνίου 1945* — *Ἔτος 67ον — Ἀριθ. 8*

Μυθιστόρημα ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

—Ἀριστομένη, τὴ λύρα σου.

Ὁ μαθητὴς ποὺ καθόταν δεξιὰ σηκώθηκε καὶ πῆγε ἐκεῖ ποὺ ἦταν πρὶν ὁ πρῶτος.

—Καλά, εἶπα μέσα μου, ἴσως νἄρθῃ ἡ σειρά μου ὕστερα ἀπ' αὐτόν.

Ἡ σκέψη αὐτὴ μ' ἔκανε νὰ νοιώσω ἕνα κρυφὸ τρόμο ἀνακατεμένον μὲ κάποια εὐχαρίστηση. Μὲ τὸ πρῶτο εἶχα καταλάβει πῶς ὁ μαθητὴς ποὺ ἐξεταζόταν δὲν ἦταν δυνατότερος ἀπὸ μένα. Πολλὲς φορές, λέγοντας τὴ φράση του, κόμπιαζε σὲ πολλὰ μέρη, ποὺ ἐγὼ θὰ μποροῦσα νὰ τοῦ ὑπαγορεύσω τὶς λέξεις (ἦταν τῆς «Ἀντιγόνης»· καλέ μου πατέρα, πόση εὐγνωμοσύνη σοῦ χρωστάω γιὰ τὶς φροντίδες σου καὶ τὴν ὑπομονή σου νὰ μοῦ τὴν μάθῃς ὅλη!) Ὕστερα ἔγερνε τὸ κορμί του κατὰ μπρός, κρατοῦσε τὰ πόδια του σταυρωμένα, καὶ τέλος ἔψελνε μὲ τὴ μύτη — πράγματα ποὺ μὲ εἶχαν μάθει νὰ τ' ἀποφεύγω μὲ κάθε τρόπο, γιατὶ ἔδειχναν προστυχιὰ καὶ κακὴ ἀνατροφή. Θἄχα λοιπὸν ξαναβρῆ ἀπόλυτα τὴν αὐτοπεποίθησή μου, ἂν δὲν ἔβλεπα τὸν ἄτυχο χιτῶνα μου ποὺ φαινόταν τόσο χοντροκαμωμένος μπροστὰ στοὺς κομψοὺς χιτῶνες τῶν ἄλλων παιδιῶν, κι' ἄν, περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο, δὲν εἶχα τὸ φόβο μήπως ἡ προφορά μου ἀντηχήσῃ ἄσχημα στ' αὐτιὰ τῶν νεαρῶν Ἀθηναίων.

Ὡστόσο ἡ ἀκινησία καὶ ἡ τάξη ποὺ βασίλευε στὶς πρῶτες στιγμὲς εἶχε ἀρχίσει κιόλας νὰ χαλαρώνεται. Οἱ μεγάλοι εὔκολα μένουν ἀκίνητοι, γιατὶ τέλειωσε ἡ ἀνάπτυξή τους· μὰ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τῶν μικρῶν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἀδιάκοπη κίνηση, κι' ὁπωσδήποτε τοὺς εἶναι ἀδύνατο νὰ κάθουνται πολλὴν ὥρα στὴν ἴδια θέση. Ἔτσι, ὅταν πέρασε λίγη ὥρα, ἡ τάξη τοῦ ἡμικυκλίου γύρω μας ἐχάλασε. Τώρα ὁ ἕνος ἀπὸ μᾶς ἄφηνε ἐπίτηδες νὰ τοῦ πέσῃ ἡ λύρα του, γιὰ νἄχῃ τὴν εὐχαρίστηση νὰ σκύψῃ καὶ νὰ τὴν πάρῃ· ἄλλος ἔπεφτε ἀπὸ τὸ σκαμνί του μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κάνῃ φασαρία. Οἱ γλῶσσες ἄρχισαν νὰ λύνουνται, στὴν ἀρχὴ χαμηλόφωνα, κι' ὕστερα πιὸ δυνατά. Οἱ κλωτσιὲς γύρω μου ἔδιναν κι' ἔπαιρναν, πρᾶγμα ποὺ μοῦδωσε νὰ καταλάβω πῶς οἱ συμμαθητές μου εἶχαν τὸ θράσος νὰ ξοφλοῦν τοὺς λογαριασμούς τους ἀκόμη καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸν ναὸ τῆς ἐπιστήμης!

Πολὺ μὲ σκανδάλισαν ὅλα αὐτά. Ἕνα παιδί, ἀναστημένο μέσ' στὰ χάδια τοῦ σπιτιοῦ του, γίνεται πολλὲς φορὲς πεισματάρικο, ἰδιότροπο, νευρικό· μὰ δὲν ἔχει κανένα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα τοῦ μικροῦ ἀναίσθητου μαθητῆ: τὴν ἀνυπακοή, τὴν σκανταλιά, τὴ συστηματικὴ ἔλλειψη σεβασμοῦ στοὺς δασκάλους.

Ἐγὼ ἀπὸ μικρὸς εἶχα μάθει νὰ δείχνω τὸ μεγαλύτερο σεβασμὸ στοὺς γονεῖς μου, κι' ἐκεῖνοι, ὅταν μ' ἐμπιστεύθηκαν στὸ Λύσι, μοῦ εἶχαν συστήσει νὰ τὸν σέβουμαι ὅσο κι' ἐκείνους· ἔτσι ἀπὸ πρὶν ἔβλεπα μὲ φρίκη κάθε ἐκδήλωση ἀνυπακοῆς καὶ ἀναρχίας. Γι' αὐτό, ἔρριχνα ματιὲς γεμάτες θυμὸ καὶ ἀγανάκτηση

ΠΑΙΔΙΑ ΑΠ' ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Μικρὴ Λεττονὴ μὲ τὴν ἐθνική της ἐνδυμασία.

στοὺς δυὸ διπλανούς μου ποὺ πάλευαν χωρὶς νὰ προσέχουν τὸ μάθημα. Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τὸ κατάλαβε βλέποντας τὴν ἔκφραση ποὺ εἶχε τὸ πρόσωπό μου, ἄφησε τὶς κλωτσιὲς καὶ ἄρχισε νὰ μὲ περιεργάζεται.

Ἦταν ἕνα ξανθὸ παιδὶ μὲ σγουρὰ μαλλιά, μὲ λευκὸ δέρμα, μὲ κανονικὴ κατατομὴ καὶ κομψότατο ντύσιμο. Δὲν χρειαζόταν νὰ τὸν κοιτάξῃ κανεὶς πολὺ γιὰ νὰ καταλάβῃ πὼς ἦταν Ἀθηναῖος, καὶ μάλιστα ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια. Ἡ ὁμορφιά του μοῦ ἔκανε ἐντύπωση καὶ τράβηξε τὴ συμπάθειά μου ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή· γι' αὐτὸ διπλὰ μὲ λύπησε τὸ φέρσιμό του. Ὁ Εὐφορίων—ἔμαθα πὼς αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομά του—μὲ κοίταξε γιὰ μιὰ στιγμὴ περιγελαστικά. Ὕστερα χάραξε διαστικὰ μερικὲς λέξεις ἀπάνω στὴν πλάκα καὶ μοῦ τὴν ἔπέρασε γεμάτος περιέργεια νὰ μάθω τί θὰ μοῦ ἔγραφε, δὲν σκέφθηκα πὼς ἐγὼ ποὺ τόσο τὸν κατηγοροῦσα μέσα μου γιὰ τὴν ἀταξία του, γινόμουν συνένοχός του τώρα ποὺ δεχόμουν νὰ διαβάσω τὸ γράμμα του. Καὶ κάτι χειρότερο ἀκόμη: μόλις τὸ διάβασα, πῆρα καὶ ἐγὼ τὸ κοντύλι καὶ τοῦ ἀπάντησα ἀμέσως. Μὰ νὰ τί μοῦ ἔγραφε:

«Δός μου τὸ γρηγορώτερο τὴ διεύθυνση τοῦ ράφτη σοῦ· πρὶν νυχτώσῃ θέλω νὰ ἔχω ἕνα χιττώνα ὅμοιο μὲ τὸ δικό σου. ΕΥΦΟΡΙΩΝ»

Κακόμοιρε χιτώνα μου! Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ εἶχα μυριστεῖ πὼς θὰ γινόσουν ἀφορμὴ νὰ λυπηθῶ. Μὰ δὲν τὸ πίστευα ποτὲ πὼς χωρὶς ἐγὼ νὰ προκαλέσω, θὰ μοῦ ἔκαναν μιὰ τέτοια προσβολή. Καὶ ποιός; Ἕνα παιδὶ τόσο χαριτωμένο, τόσο καλοντυμένο. Ἀ, δὲν ἦταν γεναιόκαρδος! Ἦταν κακὸς συμμαθητής!

Μ' ἔπιασε ὁ θυμὸς καὶ χάραξα τὴν ἀπάντησή μου προτοῦ νὰ τὸ καλοσκεφθῶ. Νὰ τί ἔγραψα κάτω ἀπὸ τὶς λέξεις τοῦ Εὐφορίονα:

«Πές μου γρήγορα πῶς λένε τὸ δάσκαλο ποὺ σ' ἔμαθε τοὺς καλοὺς τρόπους γιὰ νὰ μὴν πάω κι' ἐγὼ σ' αὐτόν.

ΠΡΟΑΣ»

Ἐνῶ δὲ ὁ ἐχθρός μου διάβαζε τὴν ἀπάντησή μου μὲ ἔκφραση γεμάτη περιφρόνηση, κάποιος ἄλλος ἔγειρε ἀπὸ πάνω του καὶ τοῦ ἄρπαξε γοργὰ τὴν πλάκα. Ὕστερα τὴν ἔδωσε πίσω σὲ μένα, ἀφοῦ πρῶτα ἐχάραξε αὐτὰ τὰ λόγια:

«Πρόα, φίλε μου, δὲν εἶσαι δυνατός. Μάθε πρῶτα νὰ εἰρωνεύεσαι κι' ὕστερα δοκίμασε νὰ τὰ βγάλῃς πέρα μὲ τὸν Εὐφορίονα.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ»

Κι' οἱ δυὸ φίλοι διασκέδαζαν, ἐνῶ ἐγὼ κοκκινίζα γιὰ τούτη τὴν καινούργια προσβολή. Μὰ ἡ ἀλληλογραφία μας εἶχε παρατηρηθῆ κι' ἀπὸ ἄλλα παιδιά. Ἕνας ἄλλος μαθητὴς πῆρε τὴν πλάκα κι' ἔγραψε κι' αὐτός:

«Καὶ σύ, Μενεκράτη, ἀντὶ νὰ κολακεύεις τὸν Εὐφορίονα, πές του νὰ μάθῃ ὀρθογραφία.

ΘΕΑΓΕΝΗΣ»

Τώρα ἦρθε κι' ἡ δική μου σειρὰ νὰ γελάσω: πάρ' το γιὰ λογαριασμό σου, νεαρὲ αὐθάδη!

Τὰ μάτια τοῦ ὡραίου Εὐφορίονα ἀστραψαν ἀπὸ θυμό.

«Τί κακὸ τῆς βρίσκεις τῆς ὀρθογραφίας μου, πρόστυχε;» ἔγραψε ἀμέσως.

Ἀπάντησή: «Ὁ χιτώνας γράφεται μ' ἕνα τ, ἂν ἀγαπᾶς· τὸν φορᾶς πολὺ κομψά, ἀλλὰ τὸν γράφεις στραβά. ΘΕΑΓΕΝΗΣ»

Ἡ πλάκα ἄρχισε νὰ γίνεται ἀνάρπαστη γύρω μας· καθένας νοστιμευόταν αὐτὴ τὴν καινούργια διασκέδαση κι' ἤθελε νὰ γράψῃ κι' αὐτὸς τὴ γνώμη του.

Ἕνα ἀγόρι, ποὺ μοῦ εἶχε κάνει ξεχωριστὴ ἐντύπωση γιὰ τὴ σοβαρὴ ματιά του, τὴν ἔντονη ἔκφραση ποὺ εἶχε τὸ πρόσωπό του καὶ τὴ σεμνή του στάση, πῆρε κι' αὐτὸ τὴν πλάκα—πόσο εἶναι κολλητικὸ τὸ κακὸ παράδειγμα—καὶ κρατώντας ἕνα ὕφος γεμάτο ἀξιοπρέπεια καὶ περιφρόνηση, ἔγραψε:

«Ὦ Ἀθηναῖοι, ἀπογυναικωθήκατε ὁλότελα. Νὰ κοιτάζετε λιγώτερο τοὺς χιτῶνες σας καὶ περισσότερο τὰ μαθήματά σας.

ΛΥΚΙΔΑΣ»

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς λέξεις, ἕνας ἄλλος τοῦ τὶς πλήρωσε τοῖς μετρητοῖς:

«Ὦ, τὸν ὑποκριτὴ Σπαρτιάτη! Τί κάνεις ἐσὺ ὁ ἴδιος ποὺ γυρεύεις νὰ διορθώσῃς ἐμᾶς; ΓΛΑΥΚΟΣ»

Τὰ πράγματα, καθὼς βλέπετε, εἶχαν πάρει ἄσχημο δρόμο, ἐγὼ μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν πολεμικὴ ἔξαψη εἶχα λησμονήσει ὁλότελα ποῦ βρισκόμουν καὶ τί ἔκανα, ὅταν ἀκούστηκε θυμωμένη ἡ φωνὴ τοῦ δασκάλου:

— Πρόα, φέρε μου ἀμέσως τὴν πλάκα!

Μόλις εἶχα διαβάσει τὴν ἀπάντησή τοῦ Γλαύκου κι' ἡ ἀθηναϊκή καρδιά μου χαιρόταν γιὰ τὸ μάθημα ποὺ δόθηκε στὸν ἀναιδέστατο Σπαρτιάτη, ὅταν ἄκουσα τ' ὄνομά μου. Καὶ κεραυνὸς ἀκόμη νἀπεφτε στὰ πόδια μου, δὲν θὰ μὲ ξάφνιζε περισσότερο. Μέσα σ' ἕνα δευτερόλεπτο πέρασαν ἀπὸ μπροστά μου τὰ ἐγκλήματά μου. Κι' ἐγὼ ποὺ εἶχα ὑποσχεθεῖ πὼς θὰ εἶμαι φρόνιμος καὶ θὰ τιμήσω τὴν οἰκογένειά μου!

Πιὸ πολὺ νεκρὸς παρὰ ζωντανὸς πλησίασα τὸν δάσκαλο, καὶ τρέμοντας τοῦ ἔδωσα τὸ πειστήριο, ἐνῶ σὰν μακρυνὴ βουὴ ἔφθανε στ' αὐτιά μου ἡ φωνὴ τοῦ Μενεκράτη, ποὺ μοῦ ψιθύριζε θυμωμένος:

— Σβήσε τὰ λοιπόν! Σβήσε τα, ἀνόητε!

Μὰ τί ἤθελε νὰ σβήσω;

Ὡστόσο ὁ Λύσις εἶχε κιόλας διαβάσει τὴν πλάκα.

— Μενεκράτη, εἶπε σαρκαστικά, μὴν ταράζεσαι. Ἂν ὁ Πρόας δὲν σ' ἀκούει, ἐγὼ σ' ἀκούω πολὺ καλὰ καὶ θὰ σὲ τιμωρήσω αὐστηρότερα.

— Ὁρίστε λοιπόν, νεαροί μου μαθητές, πῶς χρησιμοποιῆτε τὸν καιρό σας, ἐξακολούθησε, καὶ πῶς πληρώνετε τὶς θυσίες ποὺ κάνουν οἱ γονεῖς σας γιὰ νὰ σᾶς σπουδάσουν. Ἀντὶ νὰ μελετᾶτε, τσακωνόσαστε σὰν χαμάληδες καὶ τὰ ἀνόητα πειράγματά σας δὲν ξέρετε νὰ τὰ γράψετε σωστά, ὅπως παρατήρησε ἄλλωστε κι' ἕνας ἀπὸ σᾶς, ποὺ ὡστόσο δὲν θὰ γλυτώσῃ τὴν τιμωρία ποὺ τοῦ πρέπει. Θέλετε λοιπὸν νὰ μείνετε γιὰ πάντα βυθισμένοι στὴν ἀμάθεια; Νὰ ξαναγυρίσετε στὴ βαρβαρότητα; Ξεχνᾶτε πὼς μιὰ μέρα θὰ σᾶς καλέσῃ ἡ πατρίδα νὰ τὴν ὑπηρετήσετε κι' ὅτι χρωστᾶτε νὰ τῆς δώσετε λόγο γιὰ τὸ πῶς χρησιμοποιήσατε κάθε ὥρα τῆς ζωῆς σας; Ἀλλὰ πολὺν καιρὸ χάσαμε· οἱ ἔνοχοι τώρα πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν. Ὁ καθένας φρόντισε νὰ δάλῃ τὴν ὑπογραφή του κι' ἔται οἱ ἀνακρίσεις εἶναι περιττές. Ὕστερα θὰ ξαναπιάσουμε τὴ δουλειά μας ποὺ τόσο ἀνόητα κόπηκε.

Ὕστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια, βλέπω τὸν δάσκαλο νὰ σηκώνεται, νὰ πηγαίνει στὸν τοῖχο καὶ νὰ ξεκρεμάει ἀπὸ κεῖ κάτι ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μὲ εἶχε σκανδαλίσει, μὰ ποὺ τώρα ἐξηγοῦσα σὲ τί χρησίμευε. Ἦταν ὁ βούρδουλας!

Μ' ἔπιασε κάποιος φόβος, λέω τὴν ἁμαρτία μου, γιατὶ ποτὲ κανεὶς δὲν μ' εἶχε δείρει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καλή μου τὴν παραμάννα, ποὺ πάλι φρόντιζε, ὅπως κατάλαβα, ὅποτε ἔπρεπε νὰ μὲ ξυλίσῃ, νὰ μὴ μὲ κάνῃ νὰ πονέσω πολύ. Ὁ Εὐφορίων, πρῶτος στὴν πλάκα, σηκώθηκε καὶ μὲ ἀνεπιτήδευτη χάρη ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ δέχθηκε χωρὶς νὰ βγάλῃ λέξη ἐννέα δυνατὰ χτυπήματα. Τὸν εἶδα, ὅταν ξαναγύρισε στὴ θέση του, νὰ κοιτάζῃ τὴν κοκκινισμένη του

παλάμη καὶ νὰ λέῃ ξένοιαστα:

— Ὁ δοῦλος μου ὁ Θερσίτης ξέρει μιὰ περίφημη ἀλοιφή· ὡς αὔριο δὲν θὰ φαίνεται πιὰ τίποτε.

Κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπιτηδευμένη ἀδιαφορία, ἔβρισκα πὼς κρυβόταν πραγματικὴ περηφάνεια, κι' ἔτσι κι' ἐγὼ ἀποφάσισα νὰ μὴ φανῶ κατώτερός του.

Ὁ δάσκαλος συμβουλεύθηκε τὴν πλάκα.

— Πρόα, ἡ σειρά σου.

Πῆγα κοντά του καὶ μ' ἕνα ἀνακάτωμα ἀπὸ φόβο, περηφάνεια καὶ ἀληθινὴ μετάνοια, ἄπλωσα τὸ χέρι μου. Ἕνα, δυό, τρία, ὦ θεοί, πόσο πονοῦσα! Τέσσερα, πέντε! Μ' αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀστεῖα χτυπήματα σὰν τῆς παραμάννας μου.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΙΧΑ ἕνα συμμαθητὴ στὸ Γυμνάσιο, ποὺ τὸν ἔκαμα κατόπι στενόταστο φίλο καὶ τὸν ἔκλαψα πολὺ ὅταν πέθανε, ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, συνταξιοῦχος καθηγητής. Μιὰ μέρα, θυμοῦμαι, ἕνας ἄλλος συμμαθητής μας δοκίμασε νὰ τὸν παρασύρῃ σὲ κάποια παρασυναγωγή, ἢ ὀργάνωση, ἢ φατρία—ὅπως θέλετε—μὲ κοινωνικό, καθὼς ἔλεγε, κι' ἴσως πολιτικὸ σκοπό. Κι' ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸν ἄκουσε μὲ προσοχή, τοῦ ἀποκρίθηκε σοβαρὰ καὶ σχεδὸν ἄγρια: «Νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου. Ἔρχουμαι στὸ σχολειὸ μόνο γιὰ νὰ μάθω γράμματα. Τίποτ' ἄλλο δὲν μ' ἐνδιαφέρει ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαθήματα. Ἄσε με λοιπὸν ἥσυχο». — Πραγματικός, καὶ στὸ Γυμνάσιο, κι' ἀργότερα στὸ Πανεπιστήμιο, ὁ φίλος μου δὲν κοίταζε ἄλλο ἀπ' τὰ μαθήματά του, κι' ἔγινε σπουδαῖος, διαπρεπὴς στὴν ἐπιστήμη ποὺ διάλεξε· ἐνῶ ὁ ἄλλος, ἀμελὴς πάντα, πολυλογᾶς καὶ ταραξίας, ἔμεινε ἡμιμαθής— ἀγράμματος νὰ πῶ καλύτερα— καὶ σ' ὅλη του τὴ ζωὴ δὲν ἔκαμε παρὰ ὅ,τι ἔκανε καὶ στὸ Γυμνάσιο: παρασυναγωγές, ὀργανώσεις, φατρίες, λόγους τῆς δεκάρας μ' ἕνα σωρὸ ἀσυνταξίες, ἄρθρα κοινωνικὰ ὄξθεν καὶ πολιτικὰ στὶς ἐφημερίδες γιὰ γέλια...

Πολλὲς φορὲς στὴ ζωή μου θυμήθηκα τὴν ἀπάντηση ποὺ τοῦ ἔδωσε τότε ὁ φίλος μου: «Ἔρχουμαι στὸ σχολειὸ μόνο γιὰ νὰ μάθω γράμματα». Καὶ τὴν ξαναθυμήθηκα τελευταῖα, ποὺ διάβασα στὶς ἐφημερίδες πὼς πρόκειται νὰ προσδιορισθῆ «ὁ σκοπὸς τῆς παιδείας». Μὰ ποιὸς ἄλλος μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς παιδείας παρὰ ἡ παιδεία ἡ ἴδια; γιὰ τί ἄλλο μπορεῖ νὰ πηγαίνουν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο παρὰ γιὰ νὰ μάθουν γράμματα; Φυσικά, τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων σὲ κάθε σχολεῖο εἶναι διαφορετικό: ἄλλο τοῦ Δημοτικοῦ κι' ἄλλο τοῦ Γυμνασίου· ἄλλο τοῦ κλασσικοῦ Γυμνασίου, ποὺ τὸ ἀκολουθοῦν ὅσοι σκοπεύουν νὰ γίνουν ἐπιστήμονες, κι' ἄλλο τοῦ πρακτικοῦ, ποὺ τὸ ἀκολουθοῦν ὅσοι σκοπεύουν νὰ κάμουν στὴ ζωή τους κάτι πρακτικώτερο. Κι' ἀκόμα, ἄλλο τοῦ σχολειοῦ τῶν ἀγοριῶν, κι' ἄλλο τοῦ σχολειοῦ τῶν κοριτσιῶν, τοῦ παρθεναγωγείου· ὅπως ἄλλο τοῦ κοινοῦ, τοῦ γενικοῦ σχολειοῦ, κι' ἄλλο τοῦ εἰδικοῦ. Ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὰ καὶ σ' ἐκεῖνα, σὲ κάθε σχολεῖο καὶ μὲ κάθε πρόγραμμα, ὁ σκοπὸς τῆς παιδείας εἶναι ὁ ἴδιος: ἡ παιδεία. Γιὰ τί εἶσαι μαθητὴς ἢ μαθήτρια; γιὰ τί κοπιάζεις καὶ μελετᾶς τόσα χρόνια; Γιὰ νὰ μάθῃς νὰ διαβάζῃς καὶ νὰ γράψῃς χωρὶς λάθη, γιὰ νὰ μάθῃς τὴ Γραμματική σου, τὸ Συντακτικό σου, τ' Ἀρχαῖα σου, τὰ Νέα σου Ἑλληνικά, τὰ Λατινικά σου, τὰ Γαλλικά σου, τὰ Ἀγγλικά σου, τὴν Ἱστορία σου, τὰ Θρησκευτικά σου, τὰ Μαθηματικά σου, τὴ Φυσική σου, τὴ Χημεία σου, τὴ Ζωολογία σου, τὴ Φυτολογία σου, καὶ κάθε ἄλλο μάθημα ποὺ ἔχει τὸ πρόγραμμα τοῦ γενικοῦ ἢ εἰδικοῦ σχολειοῦ ποὺ διάλεξες. Κι' αὐτὸ ἀκριβῶς λέγεται «παιδεία». Τὸ σχολειὸ θὰ σοῦ δώσῃ γνώσεις, θετικὲς γνώσεις, ποὺ εἶναι πάντα οἱ ἴδιες. Τὶς ἰδέες, στηριγμένες σ' αὐτὲς τὶς γνώσεις, θὰ τὶς βγάζῃς μόνος σου ἢ μόνη σου. Καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἰδέες δὲν εἶναι πάντα οἱ ἴδιες, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς τὶς δίνῃ τὸ σχολειὸ μὲ τὸ πρόγραμμά του. Πολὺ λιγώτερο οἱ φαντασμένοι συμμαθητές σας...

Ἤθελα νὰ τὸ βάλετε καλὰ στὸ νοῦ σας αὐτό, νὰ τὸ κάμετε σκοπὸ τῆς μαθητικῆς σας ζωῆς ὅλοι κι' ὅλες: Δὲν πηγαίνετε στὸ σχολεῖο παρὰ γιὰ νὰ μάθετε γράμματα. Τὰ μαθήματά σας λοιπὸν πρέπει νὰ κοιτάζετε. Ὅλα τάλλα ἔρχονται κατόπι, καὶ δὲν θὰ τὰ κοιτάξετε κι' αὐτὰ παρ' ἀργότερα· ἀφοῦ τελειώσετε τὸ σχολειό. Καὶ τοῦτο πάλι ἂν θέλετε, ἂν σᾶς κάνῃ ὄρεξη καὶ γοῦστο· γιατί κι' ἀφοῦ τελειώσετε τὸ σχολειὸ καὶ βγῆτε στὴ ζωή, μπορεῖτε ἐξαίρετα νὰ μὴν κοιτάζετε παρὰ τὴ δουλειά σας καὶ νὰ μὴν ἀνακατεύεστε σὲ τίποτα. Νὰ εἶσαστε γιατρός, δικηγόρος, καθηγητής, γεωπόνος, ὑπάλληλος, βιομήχανος, ἢ νὰ καταγίνεστε στὰ «οἰκιακά», ἂν εἶσαστε γυναῖκα, χωρὶς νὰ σᾶς νοιάζῃ γιὰ τὰ κοινωνικὰ καὶ τὰ πολιτικά, ποὺ εἶναι δουλειὰ τῶν κοινωνιολόγων καὶ τῶν πολιτευόμενων. Πάντως, ἂν σᾶς κάμῃ ποτὲ ὄρεξη καὶ γοῦστο νὰ ἐνδιαφερθῆτε καὶ γι' αὐτά, οἱ θετικὲς γνώσεις, ἡ γερὴ μόρφωση ποὺ ἀποκτήσατε στὸ σχολειό, σὰν ἐπιμελεῖς μαθητὲς ἢ μαθήτριες, θὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὶς...ἀσυνταξίες, τὶς ἀνοησίες, τὰ φούμαρα, τοὺς λόγους τῆς δεκάρας καὶ τἄρθρα στὶς ἐφημερίδες γιὰ γέλια τῶν ἡμιμαθῶν καὶ τῶν ἀγραμμάτων, ὅπως «ἀνεδείχθη» στὴν κοινωνία ὁ συμμαθητής μας ἐκεῖνος ποὺ ἤθελε νὰ μᾶς παρασύρῃ τότε στὴν «ὀργάνωσή» του κι' ὁ φίλος μου τοῦ ἔδωσε τὴν ἀξέχαστη ἀπάντηση: «Ἄσε με ἥσυχο, παιδί μου. Στὸ σχολειὸ ἔρχουμαι μόνο γιὰ νὰ μάθω γράμματα»...

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΠΟΥ... ΤΡΑΓΟΥΔΑΕΙ

Ἔχετε ἀκούσει τὸ Μπούμπη νὰ τραγουδάει; Ἀ, εἶναι ἀπόλαυσις!

Μετὰ τὸ φαΐ τὸν παίρνει ὁ Γιῶργος στὴν ἀγκαλιά του. Πρέπει ὅμως νἄναι μικρὴ ἡ παρέα καὶ ἥσυχη. Σὲ πολυθόρυβα γλέντια μὲ ἄγνωστο κόσμο, ὁ Μπούμπης δὲν τ' ἀποφασίζει νὰ ἐπιδειχτεῖ.

Ἀρχίζει λοιπὸν ὁ κύριός του τὶς... ἀγριοφωνάρες. Οἱ κορώνες διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, κανονικά. Στὴν ἀρχὴ τὸ σκυλὶ ἀκούει μόνο. Ἔπειτα ἀνοιγοκλείνει τὸ στόμα.... ἑτοιμάζεται.... τώρα.... ἄχ, τραγουδάει! Μά, δῆτε, τί σπουδαῖα! Μιμεῖται ἀριστοτεχνικὰ τ' ἀνεβοκατεβάσματα τῆς φωνῆς τοῦ Γιώργου, στηλώνει τὸ μουσούδι, καὶ μᾶς κοιτάζει τόσο ἥμερα! σὰν καλλιτέχνης ποὺ ἐκτελεῖ τὸ πρόγραμμά του. Ἐμεῖς χτυπᾶμε παλαμάκια, γελᾶμε, χαιρόμαστε. Τί ὄμορφα, τί ὄμορφα!

Μπράβο, Μπούμπη, μπράβο! Χάδια, μπατσάκια, μεζέδες.... Καὶ ὁ Μπούμπης φεύγει ἱκανοποιημένος μὲ κάτω τὸ κεφάλι, μετριόφρων σὰν ὅλους τοὺς μεγάλους.

ΚΙΤΣΑ ΜΑΛΙΚΟΥΤΗ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΡΟΒΕΡΤΟΥ Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΒΕΤΑΣ Σ. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

— Κάνε πῶς μὲ σημαδεύεις γιὰ καλά! πρόσθεσε. Ἐγώ, προσπάθησα νὰ σώσω τὸ τομάρι σας. Σῶστε καὶ σεῖς τὸ δικό μου.

Ἡ βάρκα μ' ἕνα χτύπημα χώθηκε σὲ μιὰ πυκνὴ μεριὰ ὅλο ἰτιές. Ὁ Μάτχαμ, ὠχρός, ἀλλὰ ἕτοιμος γιὰ ὅλα, σ' ἕνα νόημα τοῦ Ντὶκ πήδηξε στὴν ὄχθη. Ὁ Ντὶκ, πιάνοντας τὸ ἄλογο ἀπὸ τὰ γκέμια, θέλησε νὰ κάνῃ τὸ ἴδιο, μὰ δὲν τὰ κατάφερε. Τὸ ἄλογο ἦταν βαρύ, χρεμέτιζε καὶ κουνιόταν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ νευριασμένα, καὶ ἡ βάρκα, ποδγερνε πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ, κόλλησε στὸ τέλος στὴ θέσι της.

— Δὲ μποροῦμε νὰ βγοῦμε ἐδῶ, Χούτζ, φώναξε ὁ Ντὶκ, ἐνῶ ἀγωνιζότανε ἀκόμα μὲ τὸ πεισμωμένο ἄλογο.

Ἕνας ψηλὸς ἄντρας φάνηκε στὴν ὄχθη πάνω στὸ νησί, μὲ τὸ τόξο στὸ χέρι. Ὁ Ντὶκ τὸν εἶδε μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ, νὰ λιγίζῃ τὸ τόξο του μὲ τέτοια προσπάθεια, ποὺ τὸ πρόσωπό του εἶχε γίνει κατακόκκινο ἀπὸ τὴν πόλλη βιασύνη.

— Ποιός εἶναι κεῖ; φώναξε Χούτζ, ποιός εἶναι μέσα στὴ βάρκα;

— Εἶναι ὁ Ντὶκ Σέλτον, Τζὼν Φέν, ἀπάντησε ὁ βαρκάρης.

— Στάσου, Ντὶκ Σέλτον! οὔρλιασε ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ νησί. Δὲν ἔχεις νὰ πάθῃς κακό, στὸ ὁρκίζομαι! Στάσου! Καὶ σύ, Χούτζ, γύρνα πίσω.

Ὁ Ντὶκ κάτι εἶπε εὐρωνικά.

—Ἀ! ἔτσι; Ἔ, τότε θὰ σας μὲ τὰ πόδια, ξανάπε ὁ ἄνθρωπος, κι' ἔρριξε ἕνα βέλος.

Τὸ ἄλογο χτυπήθηκε ἀπὸ τὸ βέλος καὶ τινάχτηκε πρὸς τὰ πίσω μὲ ἀγωνία καὶ φρίκη. Ἡ βάρκα ἀναποδογύρισε καὶ ὅλοι βρέθηκαν μέσ' στὸ ποτάμι.

Ὅταν ὁ Ντὶκ ξαναβγῆκε στὴν ἐπιφάνεια καὶ πρὶν νὰ συνέλθῃ καλὰ-καλά, τὸ χέρι του εἶχε ἁρπάξει ἕνα σκληρὸ καὶ δυνατὸ πράμμα ποὺ τὸν τραβοῦσε πρὸς τὴν ὄχθη. Ἦταν ἕνα κλαδὶ ποὺ ὁ Μάτχαμ, συρμένος ἀνάμεσα στὶς ἰτιές, τοῦ τῶχε ρίξει ἀπὸ ἕνα ἄνοιγμα σὲ κατάλληλη στιγμή.

— Μὰ τὴν πίστη μου, φώναξε ὁ Ντίκ, ὅταν κατάφερε νὰ βγῇ στὴν ὄχθη, σοῦ χρωστάω τὴ ζωή μου, γιατὶ κολυμπάω σὰ μολύβι. Κι' ἀμέσως προχώρησε μέσα στὸ νησί.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βαρκάρης Χούτζ κολυμποῦσε τέρνοντας τὴν ἀναποδογυρισμένη βάρκα του, καὶ ὁ Τζὼν Φέν, φουρκισμένος ἀπὸ τὴν ἀποτυχία ποὺχε τὸ βέλος του, τοῦ φώναξε νὰ κάνῃ γρήγορα.

— Ἔλα, Τζὼν, εἶπε ὁ Σέλτον. Τρέχα ὅσο μπορεῖς. Ὡς ποὺ νὰ τὰ καταφέρουνε αὐτοὶ οἱ δυὸ νὰ γυρίσουνε τὴ βάρκα στὰ ἴσια, μποροῦμε νἄμαστε πολὺ μακρυὰ ἀπὸ δῶ.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἀρχίσε νὰ τρέχῃ, ξεφεύγοντας ἀνάμεσα στὶς ἰτιές, κι' ὅπου δὲν εἶχε δέντρα, πηδοῦσε ἀπὸ θάμνο σὲ θάμνο. Δὲν εἶχε καιρὸ νὰ σκεφτῇ ποῦ πήγαινε. Αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ κάνῃ, ἦταν νὰ φύγῃ μακρυὰ ἀπὸ τὸ ποτάμι, τρέχοντας μὲ ὅλη του' τὴ γρηγοράδα.

Τώρα ὁ δρόμος ἀρχισε νὰ γίνεται καλύτερος, καὶ σὲ λίγο φτάσανε κι' οἱ δυὸ σὲ μιὰ καταπράσινη πλαγιά, ὅπου ἀνάμεσα στὶς ἰτιὲς φυτρώνανε καὶ φτελιές.

Ἐδῶ ὁ Μάτχαμ, ποὺ εἶχε μείνει ἀρκετὰ πίσω, ἔπεσε χάμω, λέγοντας:

—Ἀφισέ με, Ντίκ. Δὲν ἀντέχω πιά.

Ὁ Ντὶκ γύρισε πίσω, ἐκεῖ ποὺ εἶχε πέσει ὁ σύντροφός του.

— Τί εἶπες, Τζών; νὰ σ' ἀφίσω; φώναξε. Αὐτὸ θἄτανε παλιανθρωπιὰ ἀπὸ μέρους μου, τὴ στιγμὴ ποὺ ἐσὺ ριψοκινδύνεψες τὸ βέλος, τὸ βούλιαγμα καὶ τὸ πνίξιμο, γιὰ νὰ μὲ σώσῃς. Κι' ἀλήθεια, θὰ πνιγόμαστε! γιατὶ ἕνας Θεὸς ξέρει ἂν θὰ μποροῦσα γιὰ πολὺ νὰ σὲ τραβήξω μαζύ μου, μέσα στὸ νερό.

—Ὄχι, εἶπε ὁ Μάτχαμ. Ἐγὼ θὰ ἔσωζα καὶ τοὺς δυό μας, γιατὶ ξέρω κολύμπι, καλέ μου Ντίκ.

—Ἀλήθεια, ξέρεις; φώναξε ὁ Ντὶκ μὲ ἀπορία. (Ἦταν ἡ μόνη ἀντρίκια πράξη ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ κάνῃ ὁ ἴδιος. Ἀνάμεσα σὲ κεῖνα ποὺ θαύμαζε, ὕστερα ἀπὸ τὴ μονομαχία, ἔβαζε τὸ κολύμπημα). —Αὐτὸ λοιπόν, εἶπε, εἶναι ἕνα καλὸ μάθημα γιὰ νὰ μὴν περιφρονῇ κανένας ἕναν ἄλλο. Ὑποσχέθηκα νὰ σὲ προστατέψω ὡς τὸ Χόλλυγουντ, καὶ μὰ τὴν πίστη μου, Τζών, τώρα βλέπω πὼς ἐσὺ θὰ προστατέψῃς ἐμένα.

— Λοιπόν, Ντίκ, τώρα εἴμαστε φίλοι, εἶπε ὁ Μάτχαμ.

—Μπά, καὶ πότε δὲν ἤμουν φίλος σοῦ; ἀπάντησε ὁ Ντίκ. Εἶσαι ἄξιο παιδί, μὲ τὸ δικό σου τρόπο, ἂν καὶ βοζανιάρικο ἀκόμα. Δὲ βρῆκα, ποτέ μου, κανένα ποὺ νὰ σοῦ μοιάζει, ὡς τώρα. Μά, σὲ παρακαλῶ, κάνε κουράγιο, κι' ἄς προχωρήσουμε. Ἐδῶ δὲν εἶναι τόπος γιὰ πολλὰ λόγια.

—Μὲ πονᾶνε τὰ πόδια μου φρίχτά, εἶπε ὁ Μάτχαμ.

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν τὸ σκέφτηκα αὐτό, εἶπε ὁ Ντίκ. Πάει καλά! Θὰ περπατᾶμε σιγάτερα. Θἄθελα νὰ ξέρω ἀκριβῶς ποῦ βρισκόμαστε. Ἔχασα ὁλότελα τὸ μονοπάτι. Μπορεῖ αὐτὸ νὰ μᾶς βγῇ σὲ καλό. Ἂν παραφυλάνε τὸν ποταμό, θὰ παραφυλάνε καὶ τὸ μονοπάτι τὸ ἴδιο. Νᾶτανε νὰ γύριζε ὁ Σὲρ Ντάρσυ μὲ κανμιὰ σαρανταριὰ ἀνθρώπους του, θὰ τοὺς σάρωνε αὐτοὺς τοὺς φευτοπαλληκαράδες, ὅπως σαρώνει ὁ ἄνεμος τὰ φύλλα. Ἔλα, Τζών, ἀκούμπα στὸν ὦμο μου, καημένο παιδί. Μὰ δὲ μὲ φτάνεις. Πόσω χρονῶ εἶσαι πάνω-κάτω; Δώδεκα;

—Ὄχι! εἶμαι δεκάξη, εἶπε ὁ Μάτχαμ.

—Τότε δὲν εἶσαι ὅσο θἄπρεπε ψηλὸς γιὰ τὴν ἡλικία σου, ἀπάντησε ὁ Ντίκ. Πιάσε τὸ χέρι μου. Θὰ πηγαίνουμε σιγὰ σιγά, μὴ φοβᾶσαι. Σοῦ χρωστάω τὴ ζωή μου. Εἶμαι καλοπληρωτὴς ἐγώ, Τζών, καὶ στὸ καλὸ καὶ στὸ κακό.

Ἄρχισαν νὰ προχωροῦνε ἀπάνω στὴν πλαγιά.

—Ὅπως καὶ νἄναι, πρέπει νὰ τὸν κάνουμε αὐτὸ τὸ δρόμο. Καὶ μάλιστα τὸ γρηγορότερο. Μὰ τὴν πίστη μου! τί μαλακὸ χέρι ποὺ ἔχεις, Τζών. Ἂν τὸ εἶχα ἐγὼ θὰ ντρεπόμουνα. Ξέρεις, ἐξακολούθησε ξεσπώντας σὲ γέλοια, σοῦ ὁρκίζομαι, μοῦ φαίνεται πὼς ὁ βαρκάρης σὲ πῆρε γιὰ κορίτσι.

—Ὄχι! ποτέ! φώναξε ὁ ἄλλος κοκκινίζοντας.

—Κι' ὅμως στοιχηματίζω πὼς σὲ πῆρε γιὰ κορίτσι, ξανάπε ὁ Ντίκ. Δὲν ἔφταιγε αὐτός. Μοιάζεις πιὸ πολὺ γιὰ κορίτσι παρὰ γι' ἀγόρι. Καὶ σοῦ λέω κι' αὐτό, πὼς ἔχεις μιὰ πολὺ περίεργη ἔκφραση γιὰ ἀγόρι. Ὅμως γιὰ κορίτσι θἄσουνα πολὺ ὄμμορφο. Καὶ θἄχες καὶ ἐπιτυχίες.

—Μά, εἶπε ὁ Μάτχαμ, ξέρεις πολὺ καλὰ πὼς δὲν εἶμαι.

—Καὶ βέβαια τὸ ξέρω. Αὐτὰ τὰ λέω στ' ἀστεῖα. Ἤσουνα ἀγόρι ἀκόμα καὶ πρὶν νὰ γεννηθῇς. Τί ἀστεῖο ὅμως, φίλε μου! Θὰ κάνῃς πολὺ κόσμο νὰ μπερδευτῇ πάνω σ' αὐτό. Ἄς εἶναι, γιὰ πές μου τώρα ποιός ἀπὸ τοὺς δυό μας θὰ πρωτογίνῃ ἱππότης, Τζών; Γιατὶ ἐγὼ μιὰ φορὰ θὰ γίνω, εἴδ' ἀλλοιῶς θὰ πεθάνω. Σὲρ Ρίχαρντ Σέλτον, ἱππότης. Αὐτὸ ἀκούγεται πολὺ ὡραῖα. Ἀλλὰ καὶ τὸ Σὲρ Τζὼν Μάτχαμ δὲν ἀκούγεται καὶ ἄσχημα.

—Ντίκ, σὲ παρακαλῶ, στάσου νὰ πιῶ λίγο νερό! εἶπε ὁ ἄλλος, καὶ στάθηκε κοντὰ σὲ μιὰ πηγὴ ποὺ βγαίνε ἀπὸ τὴν πλαγιὰ, καὶ σχημάτιζε μιὰ μικρὴ λιμνούλα ἀπὸ δροσερὸ νερό.

—Ὦ! Ντίκ, πρόσθεσε, νὰ μποροῦσα νὰ εἶχα κἄτι νὰ φάω, γιατὶ ξελιγώθηκα ἀπὸ τὴν πεῖνα!

—Γιατί, τρελλόπαιδο, δὲν ἔφαγες στὸ Κέττλεϋ; ρώτησε ὁ Ντίκ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

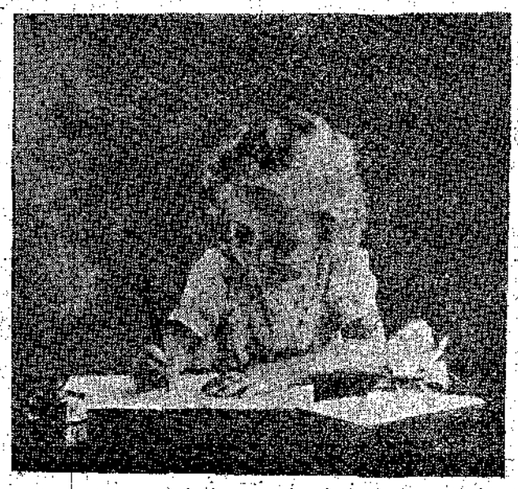

Κάθε πρῶτο δύσκολο...

ΕΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η'.—Τὸ ἄγριο ἄλογο.

Περίττὸ νὰ ποῦμε πὼς καὶ πάλι ὁ βασιλιὰς συχώρεσε τὸ Ράμα κι' ἡ ζωὴ στὸ παλάτι ξανάρχισε ἡ ἴδια. Μιὰ μέρα, ὁ βασιλιὰς ποὺ εἶχε μανία μὲ τἄλογα, λυπήθηκε πολὺ ὅταν τοῦ εἶπαν πὼς ἕνα ὡραῖο πουλάρι, ἀπὸ ράτσα, ἦταν τόσο ἄγριο, ὥστε κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τὸ κάνῃ καλά.—Μὴ λυπᾶσαι, βασιλιά μου, τοῦ εἶπε τότε ὁ Ράμας, ἐγὼ τὸ παίρνω ἀπάνω μου.

—Μὰ ξέρεις ἐσὺ ἀπὸ ἄλογα;

—Μὴ σὲ νοιάζῃ, ὑποσχέθηκε ὁ Ράμας' δός μου το ἐμένα, κι' ἂν σ' ἕνα χρόνο δὲν σοῦ τὸ κάμω τὸ πιὸ ἥμερο ἄλογο τοῦ κόσμου, νὰ μὲ κρεμάσῃς ἀνάποδα.

Πείσθηκε ὁ βασιλιὰς καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ἄγριο πουλάρι. Ὁ Ράμας, γιὰ νὰ τὸ μερώσῃ, τὸ ἔκλεισε σ' ἕνα μικρὸ στάβλο, κι' ἀπὸ τὸ παραθυράκι αὐτοῦ τοῦ στάβλου τοῦ ἔδινε καθεμέρα μιὰ χεριὰ ἄχερο καὶ τοῦ ἔρριχνε λίγο νερό. Τίποτ' ἄλλο.

Ὁ βασιλιὰς σιγὰ-σιγὰ τὸ ξέχασε. Κάποτε ὅμως, μετὰ μῆνες, τὸ θυμήθηκε ξαφνικὰ καὶ ρώτησε τὸ Ράμα τί γίνεται τὸ ἄγριο πουλάρι.

—Μεγαλώνει, παχαίνει, ὁμορφαίνει κι ἡμερεύει, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ράμας.

—Νὰ μοῦ τὸ φέρῃς νὰ τὸ ἰδῶ, τὸν πρόσταξε ὁ βασιλιάς.

—Ἀμέσως, εἶπε ὁ Ράμας. Δός μου ὅμως ἕναν ἄνθρωπο, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸ φέρω μόνος μου. —Διάλεξε!

Ὁ Ράμας διάλεξε ἕναν ψηλὸ μὲ μακρυὰ γενειάδα καὶ τὸν πῆρε μαζί του στὸ στάβλο.

—Ἄνοιξε πρῶτα τὸ παραθυράκι, τοῦ εἶπε κεῖ πονηρά, καὶ κοίταξε μέσα νὰ ἰδῇς τί θηρίο-ἄλογο ἔγινε.

Ὁ ἄνθρωπος ἄνοιξε τὸ παραθυράκι κι' ἔχωσε μέσα τὸ κεφάλι του. Τὸ ἄλογο, νομίζοντας πὼς ἦταν ὁ Ράμας ποὺ τοῦ ἔφερνε τὴν καθημερινή του τροφή, πῆρε τὴ γενειάδα τοῦ ἀνθρώπου γι' ἄχερο καί, πεινασμένο καθὼς ἦταν, τὴ δάγκωσε κι' ἄρχισε νὰ τὴ μασουλίζῃ.

—Ἀλλάχ!- φώναξε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸ μοῦφαγε τὰ γένεια μου, θὰ μὲ φάῃ καὶ μένα! Βοήθεια! βοήθεια!

Ἔτρεξαν οἱ παλατιανοί, ἔκοψαν τὴ γενειάδα γιὰ νὰ μὴ φάῃ τἄλογο καὶ τὸν ἄνθρωπο, κι' ἔκλεισαν μὲ κόπο τὸ παραθυράκι. Ὅταν τἄμαθε ὅλ' αὐτά, ὁ βασιλιὰς πῆγε ὁ ἴδιος στὸ στάβλο καὶ πρόσταξε ν' ἀνοίξουν τὴν πόρτα, γιὰ νὰ ἰδῇ τί λογῆς εἶχε γίνει τὸ ἄλογο ποὺ ἔτρωγε γένεια. Κι' ὅταν ἀνοίχτηκε ἡ πόρτα, φάνηκε μέσα ἕνα ζῶο πετσὶ καὶ κόκκαλο, ποὺ μόλις στεκόταν στὰ πόδια του.

—Τί εἶν' αὐτό; φώναξε ὁ βασιλιὰς καταθυμωμένος. Ἔλα δῶ, Ράμα! Ἔτσι τρέφεις ἐσὺ τὰ πουλάρια;

—Μά, γιὰ ν' ἀδυνατίσῃ, εἶπε θαρρετὰ ὁ Ράμας.

—Τίποτα! Εἶσαι ψεύτης καὶ κατεργάρης! Θὰ σὲ κρεμάσω!

—Ὄχι, βασιλιά μου. Κατὰ τὴ συμφωνία μας, ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἕνας χρόνος κι' ὅς σήμερα δὲν πέρασαν οὔτε ἕξη μῆνες. Ἄφησέ μου το ἀκόμα, καὶ τώρα ποὺ ἡμέρεψε, θ' ἀρχίσω νὰ τὸ τρέφω καλὰ καὶ νὰ τὸ γυμνάζω. Κι' ἅμα κλείσῃ ὁ χρόνος, τότε... νὰ μὲ κρεμάσῃς!

—Ὄχι, γιατὶ ποιός ξέρει τί κατεργαριὰ θὰ βρῇς πάλι. Προτιμῶ νὰ δώσω τἄλογο σ' ἄλλον, καὶ σένα, ἀφοῦ δὲν πέρασε ὁ χρόνος, νὰ σέ... συχωρέσω. Ἄντε, τὴ γλύτωσες κι' αὐτὴ τὴ φορά. Μὰ ἄλλη δὲν ἔχει καὶ νὰ τὸ ξέρῃς.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΤΑΣΟΣ ΤΑΣΟΥΛΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

«Πᾶμε μαννούλα;» ρωτᾶ ὁ Τάσος. Ἡ γιαγιὰ σηκώνεται καὶ τραβᾶει πρώτη τὸν ἀνήφορο, ὥς που τὴν ἁρπάζει ἐκεῖνος καὶ τὴν κρατᾶ κοντά του, νὰ πηγαίνουνε μαζὶ καὶ νὰ τὴν πειράζει. «Μὴ μὲ πιλατεύεις!» τοῦ λέει καὶ τοῦ χαμογελάει. Κι' ἅμα φτάσουν σπίτι καὶ στήσει τὴ φουφού της γιὰ τὸ μεσημεριανό, καὶ τὸν ἀκούει ποὺ τῆς κόβει ἔξω στὴν αὐλὴ τὰ ξύλα, σταυροκοπιέται ἡ Ἀσημίνα. «Σὲ δοξάζω, Θεέ μου, Κύριέ μου...» καὶ φέρνει τὰ μάτιά της μ' εὐλάβεια στὴ γλυκειὰ ἐρημιὰ τοῦ δρόμου, στὰ χαμηλὰ σπίτια τῆς γειτονιᾶς, τ' ἀνεβάζει τὰ μάτιά της καὶ τὰ στηλώνει στὶς πλαγιὲς τοῦ Ὑμηττοῦ: «Σὲ δοξάζω, Κύριέ μου».

* * *

Ὅταν ἔγινε ὁ Ἀλβανικός, ἔτρεξε ὁ Τάσος Τασούλης νὰ φύγῃ ἐθελοντής. «Δὲν παίρνουμε ἐθελοντές, τοῦ εἶπανε. Περίμενε. Σ' ἕνα δυὸ χρόνια θὰ καλέσουμε τὴν ἡλικία σου. Μπορεῖ καὶ νωρίτερα». Τὰ ξεμολογήθηκε στὴ γιαγιά του. «Τί νὰ γίνῃ, τοῦ εἶπε κι' αὐτή, περίμενε».

—«Καὶ στὸ μεταξύ;» ρώτησε ὁ Τάσος Τασούλης, μὲ τὴ φωνή του θυμωμένη, μὲ τὰ μάτιά του ὅλο φλόγα κι' ἀστραπές.—«Στὸ μεταξύ, κάνε τὸ κατὰ δύναμη!»

Στὸ μεταξὺ ἤρθαν ἕνα σωρὸ Ἐγγλέζοι στρατιῶτες καὶ στρατοπεδέψανε ἀπὸ τὰ Τρίκορφα καὶ τ' ἀεροδρόμιο τοῦ Χασανιοῦ ὡς κάτω στὰ πευκάκια τῆς Γλυφάδας. Κάτι ἥσυχα παιδιὰ ὡς ἐκεῖ πάνου, γλυκομίλητα, ποὺ ὁ Τασούλης ἔγινε ἀχώριστός τους κ' ἡ Ἀσημίνα, μόλις τελείωνε τὶς δουλειές, τραβοῦσε ἕνα γύρο ἀνάμεσα στὶς σκηνές τους, νὰ τοὺς κάνει ἔτσι νὰ λέμε μιὰν ἐπιθεώρηση. Ὁ καλύτερος τῆς παρέας τοῦ Τασούλη ἦταν Σκωτσέζος, κάπου εἰκοσιδυὸ χρονῶ, θηριὸ ἄντρας καὶ μὲ κάτι μάτια σὰ ντροπαλῆς κορασίδας. Αὐτόνε ξεχώριζε ἡ Ἀσημίνα. Τῆς ἔδωσε ἕνα πακέτο τσάϊ, κάτι κονσέρβες. «Ἔ! ὄχι δά, παιδάκι μου, νὰ μὴ σοῦ τὰ στερήσω, ἐσεῖς εἶστε σήμερα ἐδῶ, αὔριο παραπέρα, στρατιῶτες ἄνθρωποι, μπορεῖ νὰ σοῦ χειαστοῦνε». Ἐκεῖνος τὴν ἄκουε, κουνοῦσε τὸ κεφάλι του κι' ἐπέμενε. Τῆς τἄβαλε μέσ' στὴν ποδιά της. Τὰ πῆρε ἡ Ἀσημίνα καὶ τὴν ἄλλη μέρα, καὶ τὴν παράλλη, ὅ,τι αὐγὸ ἔβρισκε στὸ κοτέτσι, ἴσα στὸ φίλο «Αὐγὰ τῆς ἡμέρας. Τζόνη μου. Δὲν ἔχετε. Δηλαδὴ κι' ἐσεῖς θἄχετε στὸν τόπο σας, μὰ τώρα ἐδῶ εἶναι ξενητειὰ γιὰ σᾶς, στρατιῶτες ἄνθρωποι...». Ὁ στρατιώτης ἔκανε ν' ἀρνηθῇ, ἡ Ἀσημίνα ἀγρίεψε, τοῦ εἶπε ἕνα σωρὸ θυμωμένες κουβέντες ποὺ τοῦ τὶς ἐξήγησε ὁ ἐγγονὸς—γιατὶ αὐτὸς εἶχε πάει δυὸ χρόνια στὸ Κολλέγιο καὶ τὰ κατάφερνε μὲ τοὺς συμμάχους. «Πές του πὼς τὰ θηλυκὰ τοῦ Μπεκρῆ μου γεννοῦν ἐν τάξει. Μάρτης μήνας εἶναι καὶ νὰ μὴ στεναχωριέται!» (Ὁ Μπεκρῆς ἦταν ὁ κόκορας τῆς καὶ τὰ θηλυκά του οἱ δυὸ παρδαλὲς κοτούλες, οἱ μονάκριβες ποὖχε στὸ κοτέτσι της). «Πές του, πὼς ἂν ὅλα πᾶνε καλά, τὰ θηλυκὰ τοῦ Μπεκρῆ θὰ γίνουν τέσσερα, πές του νὰ καταλάβει!»

Ἡ φιλία τους περίσσεψε. Κατὰ τὸ «Τάσος Τασούλης», τὸν εἶχε βγάλει καὶ τὸν Ἐγγλέζο Τζόνη Τζονάκη, σὰ νἄταν αὐτὸ τ' ὄνομα καὶ τὸ παρανομά του, κι' ἔτσι τὸν ἔκανε γνωστὸ στὴν περιοχή. Πολλὲς φορές, τὸ βράδι ποὺ γυρνοῦσε ἀπὸ τὴ δουλειά της, ἔβρισκε τὸ στρατιώτη ποὺ καθάριζε, ἔσιαζε, κάρφωνε στὸ κοτέτσι μὲ τὸ Μπεκρῆ καταπόδι του, ποὺ τὸν εἶχε μάθει καὶ πήγαινε καὶ τσιμπολογοῦσε τὶς ἀρβύλες του. «Ἄκουσε, Τζονάκη, τοὔλεγε ἡ Ἀσημίνα, δὲ θέλω νὰ μοῦ ἀλλάζεις τὰ χούγια τοῦ Μπεκρῆ... Ἄσε τὴ σκεπή του ἥσυχη, θέλει ἀέρα τὸ ζῶο!» Κάτι τῆς ἀποκρινόταν ἐκεῖνος νὰ τῆς ἐξηγήσει. «Αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω!» μουγγρίζε ἡ Ἀσημίνα καὶ πήγαινε νὰ τραβήξει νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι της.

Ὡς που ξαφνικά, ἕνα πρωϊνὸ ποὺ κατέβαινε νὰ πάει νὰ βάλει πλύση στοῦ Δασκάλου, ἀκούστηκαν οἱ σειρῆνες νὰ χαλοῦν τὸν κόσμο. —«Τί τρέχει πάλι; Δουλειὰ δὲν ἔχουν;...» μουρμούρισε ἡ γριά, μὰ ὡς που νὰ φτάσῃ στὴν ταβέρνα τοῦ Βιτάλη, τῆς εἶπαν οἱ τρομαγμένοι περαστικοὶ πὼς οἱ Γερμανοί, λέει, μᾶς κηρύξανε τὸν πόλεμο καὶ μᾶς χτυπούσανε στὰ σύνορα.—«Ἔ! θὰ τοὺς χτυπήσουμε κι' ἐμεῖς! Ὅπως τὴν ἔπαθε ὁ Μουσσουλίνης, θὰ τὴν πάθουνε κι' αὐτοί. Τὰ ἴδια καὶ χειρότερα...»

Μὲ τὶς μέρες ποὺ ἀκολουθήσανε, μὲ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἄπλωνε παντοῦ, δὲν ἔδειξε καμιὰ τρομάρα ἡ Ἀσημίνα. Μόνο τὰ χείλια της εἴχανε στενέψει περισσότερο, μόνο στὰ μάτια της εἶχε μιὰ ἀγριάδα παράξενη καὶ σκληρή.

Μ' αὐτὴν τὴν ἀγριάδα ἀντίκρυσε τοὺς Γερμανοὺς ποὺ ἤρθαν μιὰ νύχτα σπίτι της, μεσάνυχτα νὰ πιάσουν τὸ Τζόνη Τζονάκη καὶ τὸν ἐγγονό της. «Ὁ ἐγγονός σου ἔχει μαζί του ἕναν Ἐγγλέζο!» τῆς εἶπε ὁ διερμηνέας, ἕνας δικός μας, παλιοτόμαρο, ὁ Ζούζουκας ποὺ λέγανε. «Ἄσε μας νὰ περάσουμε, θὰ γίνει ἔρευνα!» φώναζε ὁ Ζούζουκας κι' οἱ τρεῖς Γερμαναράδες σηκώσανε τ' αὐτόματα. Ἡ Ἀσημίνα ἀγρίεψε περισσότερο, ἅρπαξε τὸν ἕνα Γερμανὸ ἀπὸ τὸ λαιμό. «Μωρέ, πές τους, ἔτσι μὲ τ' ἄρματα μιλᾶνε στὶς γιαγιάδες τους! Μωρέ, ἄς μὲ χτυπήσουνε!» Κάτι μετάφρασε ὁ Ζούζουκας, οἱ Γερμανοὶ ἀρχίσανε νὰ γαυγίζουνε συναμεταξύ τους, κάτι πάλι εἶπε ἡ Ἀσημίνα, πάλι ὁ Ζούζουκας μετέφρασε, πέρασε ἡ ὥρα, κι' ἅμα στὸ τέλος μπήκανε οἱ ἔχτροὶ νὰ κάνουνε τὴν ἔρευνα, οὔτε Τζονάκη βρήκανε, οὔτε Τασούλη.

Πέρασαν οἱ μέρες, πέρασαν οἱ βδομάδες κι' οἱ μῆνες. Παραμονὲς Χριστούγεννα τῆς ἦρθε ἕνα μήνυμα ἀπὸ τὸν ἐγγονό, πὼς εἶχε πάρει τὰ βουνὰ καὶ πὼς φευγάτισε, λέει, τὸ Τζόνη στὴν πατρίδα του.

Τἄκρυσε ἡ Ἀσημίνα κι' οὔτε εἶπε μιὰ κουβέντα, γιατὶ τώρα εἶχε στὸ καλύβι της τέσσερις ἔχτροὺς ποὺ μένανε στὸ μπροστινό, τὸ κύριο δωμάτιο της, κι' αὐτὴ πλάγιαζε στὸ μαγεριό. Δὲν μποροῦσε νὰ πεῖ πὼς εἶτανε κακοὶ ἄνθρώποι. Τῆς φερνόντανε εὐγενικά, δίνανε κάτι μουχλιασμένα ψωμιὰ στὸ Μπεκρὴ καὶ στὰ θηλυκά του, φρόντιζαν, πλέναν τὴν κάμαρη τους, ὁ ἕνας εἶχε μιὰ φυσαρμόνικα κι' ἔπαιζε, τῆς μιλοῦσανε, μὰ ἡ Ἀσημίνα καμιὰ ἀκρόαση. Οὔτε νὰ τοὺς κοιτάζει ἔστρεγε. Ἤξαιρε τὶς ἀτιμίες ποὺ κάναν στὰ γύρω χωριά, τὶς κλεψιές τους, τὸ πῶς εἶχε ὀρφανέψει ξαιτίας τους ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἡ Ἑλλάδα. «Ὁ καθένας τους χωριστά, ἔλεγε ἡ Ἀσημίνα, μπορεῖ νἄναι ἄνθρωπος σὰν κι' ἐμᾶς. Μὰ ὅλοι τους μαζὶ εἶναι γουρούνια αἱμοβόρα, ὅπως δὲν ἐγίνανε ποτὲς τὰ γουρούνια. Ἐ! κι' ἐμεῖς πᾶμε νὰ τοὺς ξολοθρέψουμε ὅλους μαζεμένους, ὄχι ἕναν ἕνανε χωριστά. Ἐν τάξει εἶμαστε!..»

Κατόπι τῆς ἦρθε δεύτερο μήνυμα ἀπὸ τὸν Τάσο Τασούλη, πὼς εἶχε κι' ἄλλα παλληκάρια μαζί του καὶ πὼς βρισκόντουσαν ὅλοι ἐκεῖ δίπλα, ἀνάμεσα Κορωπὶ καὶ Φλέβες.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΘΡΑΣΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΟΡΑΤΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ φύλλο 3, σελ. 27)

Γιατὶ συμβαίνει αὐτό; Γιατὶ ἡ ἐλκτικὴ δύναμη, ὅπως λέει ὁ νόμος τῆς βαρύτητας, δὲν εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀπόσταση, ἀλλὰ πρὸς τὸ τετράγωνό της. Μὴ σᾶς τρομάζουν διόλου τὰ μαθηματικά. τὰ πράγματα εἶναι ἁπλούστατα. Ἡ ἀπόσταση, ἀπὸ χίλια μέτρα ἔγινε πεντακόσια, δηλαδὴ ἡ μισή. Τὸ ἀντίστροφο τοῦ μισοῦ εἶναι τὸ δύο. Δύο φορὲς δύο κάνει τέσσερα. Ὥστε ἡ δύναμη θὰ τετραπλασιασθῇ κι' ἀπὸ ἕνα γραμμάριο θὰ γίνῃ τέσσερα.

Ἄλλο παράδειγμα: Φαντασθῆτε ὅτι, ἀντὶ νὰ κάνουμε τὰ χίλια μέτρα πεντακόσια, τὰ κάνουμε διακόσια πενήντα, δηλαδὴ ἐλαττώνουμε τὴν ἀπόσταση στὸ ἕνα τέταρτο. Οἱ σφαῖρες Α καὶ Β θ' ἀλληλοέλκωνται στὴν περίπτωση αὐτή, μὲ δύναμη ἴση πρὸς **16** γραμμάρια. Γιατὶ ὁ ἀντίστροφος ἀριθμὸς τοῦ ἑνὸς τετάρτου εἶναι τὰ τέσσερα, καὶ τὸ τέταρτο τοῦ τέσσερα, δηλαδὴ τέσσερες φορὲς τέσσερα, εἶναι 16, ὥστε ἡ ἀρχικὴ δύναμη τοῦ ἑνὸς γραμμαρίου θὰ δεκαεξαπλασιασθῇ καὶ θὰ γίνῃ 16 γραμμάρια.

Τί θὰ γίνῃ τώρα ἄν, ἀντὶ νὰ ἐλαττώσουμε, αὐξήσουμε τὴν ἀπόσταση, π. χ. ἀπὸ χίλια τὴν κάνουμε πέντε χιλιάδες, δηλαδὴ τοποθετήσουμε τὶς σφαῖρες Α καὶ Β σὲ ἀπόσταση πέντε χιλιομέτρων τὴ μιὰ ἀπ' τὴν ἄλλη; Κι' ἐδῶ ἡ ἀπάντηση εἶναι εὔκολη. Ὁ ἀντίστροφος ἀριθμὸς τοῦ πέντε εἶναι τὸ ἕνα πέμπτο, καὶ τὸ τετράγωνό του, δηλαδὴ τὸ ἕνα πέμπτο τοῦ ἑνὸς πέμπτου εἶναι ἕνα εἰκοστὸ πέμπτο, ὥστε οἱ δυὸ σφαῖρες θ' ἀλληλοέλκωνται στὴν περίπτωση αὐτὴ μὲ δύναμη ἴση πρὸς τὸ ἕνα εἰκοστὸ πέμπτο τοῦ γραμμαρίου.

Μ' ὅλο ποὺ εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἂν ἐδιαβάσατε μὲ προσοχὴ τὰ προηγούμενα, θὰ εἴσαστε τώρα ἐντελῶς κατατοπισμένοι γιὰ τὸ πῶς ὑπολογίζεται, σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωση, ἡ ἐλκτικὴ δύναμη μεταξὺ δύο σωμάτων, θὰ δοῦμε ἐδῶ μαζὶ κι' ἕνα τελευταῖο παράδειγμα. Εἴπαμε ὅτι οἱ σφαῖρες Α καὶ Β, ὅταν βρίσκωνται σὲ ἀπόσταση ἑνὸς χιλιομέτρου. ἀλληλοέλκονται μὲ δύναμη ἑνὸς γραμμαρίου. Ἕνα σῶμα Κ ἔχει πεντακόσιες φορὲς μεγαλύτερη μᾶζα ἀπὸ τὴ σφαῖρα Α, κι' ἕνα σῶμα Λ τὴ μισὴ μᾶζα ἀπ' τὴ σφαῖρα Β. Ἂν τὰ δυὸ σώματα Κ καὶ Λ βρεθοῦν σὲ ἀπόσταση διακοσίων χιλιομέτρων, πόση ἐλκτικὴ δύναμη θὰ ἐξασκήσουν τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο;

Ἡ ἀρχικὴ δύναμη τοῦ ἑνὸς γραμμαρίου θὰ γίνῃ πρῶτα 500 γραμμάρια, ἐπειδὴ ἡ μᾶζα τοῦ Κ εἶναι 500 φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ μᾶζα τοῦ Α. Ἔπειτα θὰ γίνῃ τὸ μισὸ τοῦ 500, δηλαδὴ 250 γραμμάρια, ἐπειδὴ ἡ μᾶζα τοῦ Λ εἶναι ἡ μισὴ ἀπ' τὴ μᾶζα τοῦ Β. Ἂν λοιπὸν τὰ δύο σώματα Λ καὶ Κ βρισκόντανε στὴν ἀρχικὴ ἀπόσταση τοῦ ἑνὸς χιλιομέτρου, θὰ ἐξασκοῦσαν τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο μιὰ ἐλκτικὴ δύναμη ἴση πρὸς 250 γραμμάρια. Ἀλλὰ τώρα βρίσκονται σὲ διακόσιες φορὲς μεγαλύτερη ἀπόσταση. Ὁ ἀντίστροφος ἀριθμὸς τοῦ διακόσια εἶναι τὸ ἕνα διακοσιοστό. Τὸ ἕνα διακοσιοστὸ τοῦ ἑνὸς διακοσιοστοῦ εἶναι ἕνα τεσσαρακοντάκις χιλιοστό, δηλαδὴ ἕνα διὰ τοῦ 40.000. Ὥστε ἡ δύναμη θὰ γίνῃ 40.000 φορὲς μικρότερη, κι' ἀπὸ 250 γραμμάρια θὰ γίνῃ 0,00625 γραμμάρια, δηλαδὴ 6 κι' ἕνα τέταρτο χιλιοστὰ τοῦ γραμμαρίου.

* * *

Ἴσως νὰ εἴτανε κουραστικοὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ λογαριασμοὶ καὶ τὰ νούμερα, ἀλλὰ χωρὶς κόπο δὲ γίνεται τίποτα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, κι' ἐμεῖς κάναμε κάτι ἀρκετὰ σημαντικό: μάθαμε γιατὶ τὰ σώματα πέφτουν, δηλαδὴ γιατὶ ἕνα σῶμα ποὺ τ' ἀφίνουμε μετέωρο πάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς, δὲ μένει μετέωρο, ἀλλὰ κινεῖται πρὸς τὸ κέντρο τῆς γῆς, κι' ἐξακολουθεῖ νὰ κινεῖται μέχρις ὅτου συναντήσει στὸ δρόμο του κανένα ἐμπόδιο ποὺ νὰ τὸ ἀναγκάσει νὰ σταματήσῃ. Καὶ εἴδαμε ὅτι αὐτὸ γίνεται γιατὶ καὶ τὸ σῶμα ποὺ πέφτει, καὶ ἡ γῆ, ἔχουν μᾶζα—ἡ γῆ βέβαια πολὺ μεγαλύτερη ἀπ' τὸ σῶμα — καὶ οἱ μᾶζες ἀλληλοέλκονται σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τῆς βαρύτητας.

Μὲ πόση δύναμη ἀλληλοέλκονται π.χ. τὸ μολύβι μου καὶ ἡ γῆ; Αὐτὸ τὸ ξέρουμε πολὺ καλά, ἀλληλοέλκονται μὲ μιὰ δύναμη ἴση πρὸς τὸ ***βάρος*** τοῦ μολυβιοῦ μου. Γιατὶ αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ πῇ βάρος ἑνὸς σώματος: εἶναι ἡ δύναμη μὲ τὴν ὁποία ἡ μᾶζα τῆς γῆς ἕλκει αὐτὸ τὸ σῶμα. Βάζω τὸ μολύβι μου στὴ ζυγαριὰ καὶ βρίσκω ὅτι ζυγίζει π.χ. 25 γραμμάρια. Αὐτὸ θὰ πῇ ὅτι ἡ μᾶζα τῆς γῆς ἕλκει τὴ μᾶζα τοῦ μολυβιοῦ μὲ μιὰ δύναμη ἴση πρὸς 25 γραμμάρια.

Ἀλλὰ τότε, σύμφωνα μὲ τὰ ὅσα εἴπαμε παραπάνω, καὶ τὸ μολύβι ἕλκει τὴ γῆ μὲ μιὰ δύναμη ἴση πρὸς τὸ βάρος του, δηλαδὴ μὲ 25 γραμμάρια. Αὐτὸ βέβαια φαίνεται λίγο παράξενο, ἀλλὰ εἶναι ἐντελῶς ἀληθινό. Μᾶς φαίνεται παράξενο, γιατὶ ἐκεῖνο ποὺ βλέπουμε εἶναι ὅτι τὸ μολύβι κινεῖται πρὸς τὴ γῆ, κι' ὄχι ἡ γῆ πρὸς τὸ μολύβι. Ἀλλὰ κι' αὐτό, ἂν τὸ σκεφτοῦμε λιγάκι βαθύτερα, θὰ βροῦμε ὅτι εἶναι ἐντελῶς φυσικό. Ἂν δώσω μιὰ κλωτσιὰ σὲ μιὰ μπάλα τοῦ ποδο-μπώλ, ἡ μπάλα θὰ μετακινηθῇ κατὰ δέκα, εἴκοσι ἢ πενήντα μέτρα. Ἂν δώσω μιὰ ἐξ ἴσου δυνατὴ κλωτσιὰ σὲ μιὰ μεγαλύτερη μᾶζα, π.χ. σὲ μιὰ μπάλα σιδερένια, τότε ἡ μπάλα αὐτὴ μόλις θὰ μετακινηθῇ κατὰ μερικοὺς πόντους. Ὥστε ἡ κίνηση δὲν ἐξαρτᾶται μόνο ἀπ' τὴ δύναμη ποὺ τὴν προκαλεῖ, ἐξαρτᾶται κι' ἀπ' τὴ μᾶζα τοῦ σώματος. Κι' ἂν ἡ δύναμη τῶν 25 γραμμαρίων εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ μετακινήσῃ ἕνα μολύβι, ἔναι ὅμως ὅλως διόλου ἀνεπαρκὴς γιὰ νὰ μετακινήσῃ τὴν τεράστια μᾶζα τῆς γῆς—ἂν καὶ ἐντελῶς θεωρητικὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι, τὴν ὥρα ποὺ πέφτει τὸ μολύβι, καὶ ἡ γῆ ἐκτελεῖ κι' αὐτὴ μιὰ ἀνεπαίσθητη, ἀπειροελάχιστη μετακίνηση πρὸς τὴ διεύθυνσή του, γιὰ νὰ τὸ συναντήσῃ.

Ἂς δοῦμε τώρα καὶ κάτι ἄλλο: Τὰ σώματα πέφτουν μόνο ὅταν τ' ἀφίσουμε ἐλεύθερα, δηλαδὴ ὅταν δὲν στηρίζονται πουθενά. Ἕνα βάζο, στημένο καλὰ πάνω στὸ τραπέζι, δὲν πέφτει. Μήπως στὴν περίπτωση αὐτὴ δὲν τὸ ἕλκει ἡ μᾶζα τῆς γῆς; Τὸ ἕλκει βέβαια, μὲ μιὰ δύναμη ἴση πάντοτε πρὸς τὸ βάρος του, ἀλλὰ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἡ δύναμη ἐξουδετερώνεται ἀπ' τὴν παρουσία τοῦ ὑποστηρίγματος. Πάνω στὸ ὑποστήριγμα αὐτὸ τὸ σῶμα ἐξασκεῖ ὅλη τὴ δύναμη τοῦ βάρους του. Γι' αὐτὸ ἕνα βαρὺ ἀντικείμενο εἶναι ἱκανὸ νὰ σπάσῃ ἕνα ἀδύνατο ὑποστήριγμα μὲ τὸ βάρος του, δηλαδὴ μὲ τὴ δύναμη ποὺ ἐξασκεῖ πάνω του ἡ μᾶζα τῆς γῆς.

* * *

Μιλήσαμε στὰ προηγούμενα γιὰ τὸ συνολικὸ βάρος τῆς γῆς, καὶ εἴδαμε πόσο τεράστιο εἶναι αὐτὸ τὸ βάρος. Τί ἐννοοῦμε ὅμως ἀκριβῶς ὅταν λέμε βάρος τῆς γῆς;

(Ἀκολουθεῖ) Γ. Θ. ΚΑΚΡΙΔΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Ἀθῆναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 28 ἀρ. τηλ. 55-526 τὴν 28 Ἰουλίου 1945

ΤΗΝ ἄλλη φορὰ δὲν μπόρεσα ν' ἀπαντήσω σ' ὅλα τὰ γράμματα ποὺ εἶχα μπροστά μου. Στὸ μεταξὺ ἔλαβα κι' ἄλλα πολλά. Γι' αὐτὴ ἡ σημερινή μου 'Αλληλογραφία δὲν ἀφίνει ἀρκετὸ χῶρο γιὰ Πνευματικὲς 'Ασκήσεις, καὶ καθόλου γιὰ Μ. 'Αγγελίες ποὺ μένουν.

Ἑλληνικὴ Ραχούλα, ὅλοι στὸ σπιτικό μου εἶναι καλὰ καὶ σ' εὐχαριστοῦν γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον. Τὸ ποιηματάκι σου «Ἡ μεγάλη ἀδελφή» μοῦ ἄρεσε πολὺ καὶ τὸ δημοσίευσα κιόλας. Ἂν βαθμολογοῦσα, θὰ τοῦ ἔβαζα Β' (μὲ τόνο), ἐνῶ στὸ «Πάρκο» τῆς *Ἀγνωστης,* ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ 6 φυλλάδιο, θὰ ἔβαζα Α. Ὡστόσο συμφωνῶ μαζί σου πὼς μιὰ κριτικὴ τῶν κομματιῶν, ὅπως τὴν ἔκανα ἄλλοτε, θὰ σᾶς ἐφάνιζε πολὺ περισσότερο ἀπ' τὴν ξερὴ βαθμολογία. Δυστυχῶς, πρὸς τὸ παρόν, ὁ χῶρος δὲν τὴν ἐπιτρέπει.

Χαίρω πολύ, *Συριανέ,* πολιέ μου φίλε, ποὺ σὲ ξαναβρίσκω. Σ' ἐνέγραψα μὲ τὸ ποσὸν ποὺ ἔστειλες γιὰ τέσσερις μῆνες καὶ σοῦ ἀνανέωσα τὸ ψευδώνυμο. Εἰδοποίησα τὸ *Ὑδραιόπουλο* νὰ σοῦ γράψῃ. Ἐλπίζω νὰ φαίνεσαι συχνά.

Κορινθιακὸ Ἀκρογιάλι, σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα γράφεις. Ναί, ἐσκόπευα νὰ προκηρύξω κι' ἄλλους Διαγωνισμοὺς γιὰ τὸ καλοκαίρι, νὰ δημοσιεύσω καὶ τ' ἀποτελέσματα μερικῶν περσινῶν ποὺ διασώθηκαν· ἀλλὰ ἡ καθυστέρηση ἕνεκα τῆς ἀπεργίας μὲ ἀνάγκασε νὰ τὸ ἀναβάλω, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα, ὥς νὰ ἐπιτρέψουν οἱ περιστάσεις νὰ ἐνημερωθῶ. Ἂς ἐλπίσουμε. Ὅ,τι ἀναβάλλεται, δὲν χάνεται, λέει μιὰ παροιμία.

Βοναπάρτη, εἶσαι πολὺ δικαιολογημένος, ἀφοῦ στὸ μεταξὺ ἀρρώστησες κι' ἀναγκάσθηκες νὰ κάμῃς καὶ ταξίδι. Ὡραῖα ἐκφράζεις τὰ ὅσα θυμήθηκες κι' αἰστάνθηκες ὅταν, μετὰ τόσον καιρό, ξαναεῖδες ἀπάντησή μου στὴν 'Αλληλογραφία. Ὤ, τὸ πιστεύω πὼς θᾶσαι καὶ πάλι «ἓν' ἀπὸ τὰ πιὸ ἀφοσιωμένα παιδιά μου».

Ἓν' ἀπὸ τὰ κομμάτια σου, *Ἀτίθασσε,* δημοσιεύθηκε κιόλα στὸ προηγούμενο. Γιὰ τἄλλα δὲν ξέρω ἀκόμα. Ἀλλὰ κι' ἂν πᾶνε στὸ καλάθι, δὲν πρέπει νὰποθαρρυνθῆς· παρὰ νὰ ἐπιμείνῃς, γιατὶ ὅπως λὲς καὶ σύ, «ὁ ἐπιμένων νικᾷ». Μόνο ἕνα λάθος κάνεις, αὐτὸ γραμματικό: Ὁ τύπος δὲν εἶναι «ἐπίμων» ἀλλὰ «ἐπίμονος». Κι' αὐτὸ τὸ λάθος τὸ κάνουν πολλοί. Πῶς πάει ἡ ἀνάρρωση; Ἔγινες ἐντελῶς καλά;

Στεφάνι τῆς Δευτεριᾶς, γιὰ τοὺς Διαγωνισμοὺς ποὺ ρωτᾷς ἀπαντῶ σ' ἄλλον παραπάνω. Τὸ ψευδώνυμό σου εἶχε πιὰ τυπωθεῖ ὅταν ἔλαβα τὸ γράμμα σου. Ὅσα μοῦ γράφεις γιὰ τὰ εἰς ΑΖΩ ρήματα εἶναι ἀνυπόστατα, κι' ἐντελῶς ἀστεῖα ἡ παραγωγὴ τοῦ ΦΕΥΓΩ ἀπὸ τὸ ΕΥ ΕΓΩ (τότε γιατὶ ὄχι ἀπὸ τὸ ΦΕΥ;...) Μόνο στοὺς Λεξιγράφους μπορεῖ κανεὶς νὰ χωρίζῃ ἔτσι τὰ ρήματα, καὶ γενικὰ τὶς λέξεις, καὶ νὰ βρίσκῃ ἐξαφνα πὼς ὁ ΕΥΓΕΝΙΟΣ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ΕΥΓΕ καὶ ΝΙΟΣ (νέος).

Ρόζ Μπουμπουκάκι, ἔχω μπροστά μου δυὸ γράμματά σου. Καλὸ ταξίδι καὶ καλὴ διασκέδαση στὸ Βόλο. Μὰ κι' ἀπὸ κεῖ μπορεῖς, νομίζω, νὰ μοῦ γράφῃς. Ἐπίσης νὰ μοῦ στέλνῃς ὅ,τι ἐμπνέεσαι γιὰ τὴ Σελίδα Συνεργασίας, καὶ μὴ σὲ νοιάζῃ ἂν θὰ ἐγκριθῇ ἢ ὄχι ἀπορριφθῇ. Ἰδὲς τί λέω παραπάνω καὶ στὸν *Ἀτίθασσα.*

Γιὰ νὰ σοῦ ἐγκριθῇ ψευδώνυμο, *Γ.Δ. Μπούτουρα,* πρέπει νὰ μοῦ στείλῃς, μαζὶ μὲ τετράμηνη ἢ ὀκτάμηνη συνδρομή, καὶ δρ. 100, δικαίωμα ἐγκρίσεως. Ἀπ' αὐτὰ ποῦ μοῦ προτείνεις, τίποτα δὲν εἶναι γιὰ τὴ Σελίδα Συνεργασίας. Θὰ μοῦ στέλνῃς μόνο ποιήματα καὶ μικρὰ πεζογραφήματα, σὰν αὐτὰ ποὺ βλέπεις νὰ δημοσιεύω.

Μακεδονομάχε καὶ *Προσκοπάκι,* αὐτὰ τὰ ψευδώνυμα σᾶς ἐνέκρινα. Ἡ προθεσμία τοῦ Διαγωνισμοῦ πρὸς σύνθεσιν Πνευμ. Ἀσκήσεων λήγει στὸ τέλος Σεπτεμβρίου, ὥστε ἔχετε καιρό. Ἀλλὰ κοινὴ Συλλογὴ δὲν ἐπιτρέπεται. Ἂν καὶ ἀδέλφια, θὰ μοῦ στείλετε χωριστές, ἀπὸ μιὰ ὁ καθένας. Κι' ἔτσι γιὰ ὅλους τοὺς Διαγωνισμοὺς ποὺ θὰ λαβαίνετε μέρος: ἢ ὁ ἕνας, ἢ ὁ ἄλλος, ἢ καὶ οἱ δυὸ σας, ἀλλὰ τότε μὲ τὴν ἀπάντησή του καθένας χωριστά.

Μὰ καὶ μόνο ἀπ' τὸ γράμμα σου, *Ἐξερευνητὴ τῶν Ἄστρων* — σοῦ τὸ ἐνέκρινα — θὰ καταλάβαινα πώς, ἂν καὶ 11 μόλις χρονῶν, εἶσαι καλὸς μαθητὴς κι' ἔχεις μάθει ἀπὸ τώρα πολλά. Κοντολογίς, εἶμαι κατενθουσιασμένη ἀπὸ τὴ γνωριμά σου καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πὼς θὰ διακρίνεσαι καὶ στὸν κύκλο μου ὅπως καὶ στὸ σχολεῖο. Πολὺ μ' εὐχαρίστησαν — πές της — καὶ τὰ λίγα λογάκια τῆς ἀδελφούλας σου Μαρίας, ποὺ ἐλπίζω νὰ πάρῃ κι' αὐτή, ἀργότερα, ψευδώνυμο καὶ νὰ μοῦ γράφῃ.

Καὶ τώρα ἕνα γράμμα μητέρας. Τὸ παλιό μου *Ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς* μοῦ γράφει: «Δυὸ λόγια κι' ἐγώ, μετὰ τὰ παιδιά μου, γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὴ χαρά μου γιὰ τὴν ἐπανέκδοσή σου, ὕστερ' ἀπὸ τὸ φόβο ποὺ εἶχα μήπως δὲν ξαξάβγαινες γρήγορα πάλι. Θὰ ἦταν μεγάλο δυστύχημα αὐτό, θὰ τὸ θεωροῦσα τὸ ἴδιο σὰ νὰ ἔπαυε καὶ τὸ σχολεῖο... Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ σ' ἔχουμε πάλι, τὸ μοναδικὸ παιδικὸ περιοδικὸ ποὺ βγαίνει στὸν κόσμο ὅλο, ὄχι μόνο στὴν Ἑλλάδα, τόσο ἄρτιο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Μὲ ἀγάπη. *Ἰουλία Κοκκώνη*».

Ἡ κρίση τῆς παλιᾶς μου φίλης, ποὺ εἶναι σήμερα μητέρα μικρῶν παιδιῶν, ἔχει ἐξαιρετικὴ σημασία γιὰ μένα. Δὲν ξέρω, τώρα, ἂν εἶμαι πραγματικῶς «μοναδικὸ» παιδικὸ περιοδικὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς εἶμαι τὸ μακροβιότερο. Κανέν' ἄλλο, πουθενά, δὲν βγαίνει 67 ἀδιάκοπα χρόνια.

Ὁρίζω σήμερα τὴν τελευταία προθεσμία τοῦ Διαγωνισμοῦ Πνευματικῶν Ἀσκήσεων: Συλλογές, κατὰ τοὺς ὅρους ποὺ δημοσιεύθηκαν στὴν προκήρυξη τοῦ 2ου φυλλαδίου, *εἶναι δεκτὲς μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου.*

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Παγκρατιωτάκι, ἀ. (ΠΑ), *Κρητικόπουλο,* ἀ. (ΑΜ), *Σὲρ Νίκ,* ἀ. (ΝΚ), *Ἀπροσδόκητη Εὐτυχία,* ἀ. (ΠΛ).

Ἀνανεώσεις: Νεφέλη, χ.

Ἡ *Διάπλασις ἀσπάζεται* τοὺς φίλους της: *Νείνον Ζηριώτην* (βαθιὰ μὲ συγκίνησαν ὅσα μοῦ γράφεις «γιὰ τὸ δῶμα μου, ποὺ τὸ ζήσατε σὰν κάτι τὸ πολὺ δικό σας» ἔλαβα τὰ σταλέντα), *Τριπολιτσοτάκι* (σοῦ τὸ ἐνέκρινα λυσόχαρτο θὰ σοῦ στείλω ἅμα ἑτοιμασθῇ) *Θαλασσάλυκον* (αὐτὸ σοῦ ἐνέκρινα· ὅλα τὰ φυλλάδια σοῦ τὰ ἔστειλα καὶ πιστεύω νὰ τὰ ἔλαβες) *Γεώργιον Θεοτόκην* (ὀρθὲς οἱ λύσεις σου, ἀλλὰ σὲ κοινὸ χαρτὶ ἀπαράδεκτες θὰ μοῦ τὶς ξαναστείλῃς ὅταν θὰ τυπώσω λυσόχαρτο· θάχῃς καιρό) *Κ. Μελαχρεινόν, Βολιωτόπουλο κλπ. κλπ.*

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 305ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι τῆς 1 Σεπτεμβρίου, καὶ πέραν ἀκόμη, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἔχουν δημοσιευθεῖ.

99. Λεξίγριφος

Τὸ πρῶτο μου εἶν' ἐκεῖνοι ποὺ νικήθη-
Στὸ Μαραθῶνα' [καν
Τἄλλο μου βγαίνει ἀπὸ τὰ στόματα
Καὶ κάνει κάποτε... κορώνα.
Τὰ δυὸ μαζί, ἡ ὡραία κόρη μιᾶς θεᾶς,
Ποὺ σκοτεινὸς τῆς τὴν ἐπῆρε βασιλιάς

Ἴναχος

100. Στοιχειοτονόγριφος

Ρωμαίου Μεγάλου τοῦ ἀφαιρῶ
Γράμμα, καὶ τόνο τοῦ ἀνεβάζω,
Κι' ἄλλο Ρωμαῖο τώρα ἐγώ,
Τοῦ πρώτου γιό, παρουσιάζω.

Κορινθιακὸ Ἀκρογιάλι

101. Μέγα Δικτυωτόν

* * * * * * * * * = Ὅ,τι ἀναγινώσκεται
* * * * * *
* * * * * * * * * = Ἀρχαῖα βασίλισσα
* * * * * *
* * * * * * * * * = Τὸ σύνολον τῶν νό-
* * * * * * [μων
* * * * * * * * * = Ἀρχαῖος βασιλεὺς
* * * * *
* * * * * * * * * = Μετὰ τὴν ἐργασίαν
Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Κορινθιακὸ Ἀκρογιάλι

102—106. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

Χίος, κόρος, Κῶς, σανίς, Ἄρτα

Ἀμερικανόπουλο

107. Μισαὶ Λέξεις

κιο — σακ — κοτ — σαϋ — ορ — αμι

Αἱ λέξεις αὗται εἶναι χωρισμέναι ἀκριβῶς εἰς τὰ πρῶτα των ἡμίσυ. Νὰ συμπληρωθοῦν οὕτως, ὥστε ταρχικὰ τῶν συμπληρωμάτων νὰποτελοῦν κοινὸν τετράποδον.

Ἀτρεὺς

108. Μεσοστιχὶς

Τὰ μεσαῖα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, ὅλων πενταψήφιων, ἀποτελοῦν ἥρωα τοῦ 21:

1, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 2, Ἔνδυμα πολλῶν ζώων· 3, Φυτὸν θαλάσσιον· 4, Θεὰ μεγάλη· 5, Ἄνεμος· 6, Ἄλλη θεά· 7, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 8, Χριστιανικὴ ἀρετή· 9, Πολλὰ δένδρα.

Ἀμερικανόπουλο

109. Φωνηεντόλιπον

π ν τ — ρ

(Ρητὸν ἀρχαίου φιλοσόφου)

Ἴναχος

110. Γρῖφος

```
 T     T T T T
  T T   T                  α β γ δ
   T T T   T               ε ζ η θ
 T     T   T               ι κ . . .
 T     T   T
```

Κορινθιακὸ Ἀκρογιάλι

Τυπογραφεῖον Ἀδελφῶν ΡΟΔΗ, ὁδὸς Κεραμεικοῦ ἀρ. 42